Ч. 201 (13.440). Львів, четвер 3. серпня 1933. Поштова оплата заплачено готівкою. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Міжнародній хаос.

Гітлерівський переворот — сигналом для дипльоматичної активности. — Пакт 4-ох і його наслідки. — Совіти в обороні Польщі й Малої Антанти перед ревізіонізмом. — Подорожі дипльоматів. — Середньо-европейський котел. — Економічний хаос.

Львів, 1. серпня 1933.

Хаос — — цим одним словом можна найзагальніше але й найвірніше схарактеризувати міжнародні відносини в літніх місяцях 1933 року. Звичайно під цю пору року припиняється „рух в інтересі“ також у політичній ділянці і щонайвище державні достойники використовують свій відпустковий побут у великих живцях для „інкогнітових“ дипльоматичних зустрічей, та в ніякому разі не товчуться по чужинецьких столицях і не хвилюють своєї і чужинної преси. У цьому році ані катастрофальні повені ані найдошкульніші спеки не припинили і не втишили замішання, яке до небувалого ступня зросло — і далі росте — від часу гітлерівського перевороту у Німеччині.

Цей переворот став для цілого міжнародного політичного світа остільки переломовим моментом, що в Німеччині устабілізувалась — бодай на довгі роки — влада з ясноокресленим обличчям та з авторитетними представниками. Штреземан і Брінінґ доконали для своєї батьківщини чимало силою своєї персональної індивідуальности. Одначе у розмовах з ними кожний чужинецький контрагент знав і відчував, що говорить зі Штреземаном чи Брінінгом, а не з Німеччиною, яка уявляє собою великий питайник та в кожній хвилині може заповнити міністерство закордонних справ зовсім іншими людьми, що говоритимуть зовсім іншою мовою. Прихід до влади націонал-соціялістів та швидка переміна внутрішньої німецької партійно-демократичної системи на систему однопартійної диктатури була для закордонного світа безумовно явищем позитивним, бо вияснювала ситуацію і творила з Німеччини — приємного або неприємного, але певного і стійкого — партнера.

Тому з отим моментом закінчилося вижидання та лявірування між палятивами. Прийшов у міжнародніх відносинах період надзвичайної рухливости, яка довела саме до нинішньої стадії — повного хаосу. Ми бачимо зусилля ріжних міжнародньо-політичних течій, ріжних тенденцій. Прихід до влади Гітлера зактивізував передусім італійську дипльоматію, яка вкупі з англійською довела до *пакту 4-ох*. Основна ідея того пакту, щоби заступити безсилу й незгрубну установу Ліги Націй кермуючим ареопагом 4-ох европейських держав, які вирішували би у взаємному порозумінню всі найважніші европейські проблеми, викликала острах перед ізоляцією Франції у тій новій установі та перед суприматією Німеччини. Аґресивний характер націонал-соціялізму, низка кількох перших незручних виступів нац.-соціялістів, безпощадний похід проти всіх демократичних угрупувань і проти жидів, усе це причинилося до мобілізації ріжних, інколи взаємно собі ворожих сил проти Німеччини (напр. польський націоналізм, польський соціялізм і сіоністи) у всіх безпосередніх її сусідів. Острах перед небезпекою німецького нападу та острах перед *ревізіоністичною тенденцією пакту 4-ох*, казав Польщі й державам Малої Антанти гарячково шукати союзників — поза Францією. Тим союзником стали Совіти: не зважаючи на відновлений рапальсько-берлінський пакт з Німеччиною, большевики чудово зрозуміли небезпеку від націоналістичної Німеччини, як члена *міжнароднього протисовітського фронту*. Відсунення СРСР від участи у пакті 4-ох казало Совітам поставитись до тої небезпеки поважно, як реальної можливости. У наслідку дістали ми наближення поміж Польщею Пілсудського і Росією Сталіна, наближення, яке приймає аж такі гротескові форми, як офіціяльне й урочисте гостювання царівського жидика Собельзона (Радека) у Варшаві!..

Вже сам той один факт, що Чехословаччина, Польща, Румунія і Совіти найшлися на одній лінії і що балтійські держави, опинившись поміж свіжо „заприязненими“ державами мусіли й собі приступити до ославленого льондонського „*пакту 9-ти*“, вже сам той факт свідчить про повний хаос у нинішній Европі. Додаймо: наближення *франко-італійське* та заповіджену подорож віцеканцлера Папена до Парижа, як посередника поміж *канцлером Німеччини і премєром Франції*. Ці два факти вказують безумовно на зусилля скріпити авторитет пакту 4-ох єдино правильним шляхом — через усунення внутрішніх непорозумінь і вирівнання внутрішніх тенденцій між Францією, Німеччиною, Італією і Анґлією. Таким самим посередником, що розїзжає по Европі з тою самою метою, це лицар розборойної конференції Гендерсон. Після провалу льондонської економічної конференції, дитини Мекдональда, провал розоброїної конференції був би таким ударом для нинішнього уряду Вел. Британії, що її дипльоматія робить усе можливе для рятування свого престіжу.

Але тут же маємо цілу низку інших проблем, які заплутують ситуацію. На першому місці — проблема середньої Европи: австро-німецький конфлікт, концепція відбудови наддунайської монархії з Габсбурґами, проблема „аншлюсу“, ревізіоністичний похід заприязненої з Італією Мадярщини (подорожі Ґембеша!), можливість відірвання від Югославії Хорватії, трагічна ситуація Чехословаччини на випадок побіди гітлеризму в Австрії — — все це належить до комплексу внутрішньо-европейських питань.

А до того всього маємо економічний хаос, ще дужче поглиблений льондонською конференцією. Розвіялися надії на Америку Рузвельта, як спасителя Европи. Загострився валютово-монетарний конфлікт. Незаторкненими остались торговельно-митні барери. Йде жваво боротьба економічних систем та господарських експериментів.

Нам, які мусимо черпати безпосередні інформації про всі ті події з польських джерел, з відповідно редаґованих телеграм ПАТ-а й тенденційних кореспонденцій польської преси, — особливо важко зорієнтуватися у тому міжнародньому хаосі. З другого боку правильна орієнтація у міжнародніх відносинах є „conditio sine qua non“ цілої національної політики. І тому мусимо за закордонними подіями з найбільшою увагою стежити та вилускувати з них для себе зерна повчаючої правди.

Галицьке москвофільство і Талєргоф.

І. Дещо про справжніх спричинників Талергофу.

Здавалося, що після російської окупації Галичини, упадку царської Росії та будування української держави спершу на Придніпрянщині, опісля в Галичині, передвоєнне галицьке москвофільство завмре; збаламучені ним галичани мали змогу в часі окупації пізнати ріжницю між собою і „русскими“ зпід Москви та переконатися, що українство не є польською чи німецькою інтриґою, тільки природною фазою національного розвитку українсько-руської етнічної маси в напрямі відокремлення від загально-руської спільноти і національно-політичної та культурної самостійности. В часі української визвольної війни багато бувших передвоєнних москвофілів боролися з переконанням за незалежність України. Та все таки в післявоєнних роках старе передвоєнне галицьке москвофільство не завмерло, а подекуди помітний навіть його підем.

Шукати джерел цього підему виключно в сторонніх політичних чинниках є абсурдом, бо політичні чинники можуть тільки використовувати якісь вже істнуючі національні почування, а не витворювати їх штучно. За гроші можна остаточно мати цю або ту політичну орієнтацію одиниць; але ці одиниці не можуть уже приєднати до своєї групи мас тими самими засобами. До мас має приступ той, хто висловить співчуття їх минулим чи сучасним болям. І ось для підсичення завмираючого москвофільства, для приспорення йому прихильників зпоміж галицько-українського громадянства намітили москвофільські діячі використати болючу сторінку галицько-української історії з часів світової війни.

Уряджуючи т. зв. талергофські свята, москвофільський табор лає при тому, не перебираючи в словах, українців так, мовби-то національно свідомі українці були винокниками австрійсько-мадярського терору в Галичині й Буковині. Видавці „Талергофск-ого Альманах-а“, аранжери талергофських свят та москвофільські часописи не беруть зовсім під увагу того, що галицька австро-польська адміністрація й австрійсько-мадярські військові власти в початках війни в 1914-15 рр. переслідували все галицько-українське громадянство без огляду на його політичні переконання, та мовчки поминають і те, що в талергофській тюрмі терпіли й національно свідомі українці. Про це останнє говорить хочби низка написів мучеників та очевидців, що появляються час до часу в українській пресі, як от **Р. Дмоховського** („Діло“, 1928, ч. 209; американська „Свобода“, 1928, ч. 277; „Неділя“, 1931, ч. 14), **Д. Дорожинського** („Нива“, 1928, ч. 3), **А. Курдидика** („Неділя“, 1930, ч. 23-24), **О. Майковського** (там-же, 1931, ч. 33-35), **В. Маковського** (там-же, 1932, ч. 11—49) та **І. Рудавського** (там-же, 1931, ч. 16).

Вже **І. Кревецький** („Нова Зоря“, 1928, ч. 49) виказав, що дійсними виновниками цієї траґедії галицько-українського народу в 1914-15 рр. були: Росія та її галицькі прихильники. На основі інформацій тих прихильників Росії видав военно-цензурний відділ генералкватирмайстра при штабі головнокомандуючого російськими арміями південно-західнього фронту брошуру п. з. „Сучасна Галичина, її етнографічний і культурний стан у звязку з національно громадськими настроями“. В ній були подані якнайдокладніші й вичерпуючі інформації про прихильників „русскої народної партії“, як також і про ворожі Росії елементи в краю; роздано ту публікацію довірочно старшинам тих російських військових відділів, що йшли на Галичину, для поінформування їх про те, де можуть сподіватися прихильного, де ворожого приняття.

Та ця брошура попала дуже швидко чи то від перших російських старшин, що попали в австрійський полон, чи тим способом, що знайдено її при вбитих, чи врешті завдяки шпіонам, в руки розвідочного відділу австро-угорської начальної команди. Її перевели негайно на німецьку мову для вжитку австрійських старшин. На основі інформацій тої російської брошури виготовив уже розвідочний відділ австро-уг. нач. ком. спеціяльну карту Галичини й Буковини з якнайдокладнішим зазначенням (підчеркненням) на ній усіх тих місцевостей, про які, як про русофільські, згадувала згадана російська брошура. На цій карті зазначені колісцями всі ті місцевости, де жили найвизначніші москвофільські діячі, які й виписані під тими місцевостями поіменно. Також під поодинокими місцевостями на карті є подані назви всіх важніших передвоєнних москвофільських часописів у Галичині й Буковині.

На основі цього розпочали австрійські військові власти нагінку на запідозрених у москвофільстві. Помагала їм у тому краєва адміністрація, доказом чого є обіжники намісника Ко-

ритовського (див. К. Левицький: Історія ви-
звольних змагань галицьких українців з часу
світової війни 1914—1918, I., Львів 1928, ст. 24-5)
та кореспонденція намісництва, дирекції поліції
і військової команди у Львові, оповіщена в „Та-
лергофск-ому Альманах-у" (I., 26—30). Тут ма-
ємо також донос поляка Альойза Вожиковсько-
го на святоюрських священиків, як на москво-
філів. Очевидно, краєві чинники покористува-
лись нагодою, щоби позбутися непримирних
до поляків елементів серед галицько-україн-
ського народу й подавали австрійським вій-
сковим властям списки українських національ-
них діячів як москвофілів. Наслідком того по-
чалася страшна нагінка на все галицько-україн-
ське громадянство без огляду на партійну при-
належність; арештували тоді й немало чільних
українських політиків, як от посла д-ра Теофі-
ля Окуневського, тодішнього радикального ді-
яча д-ра Осипа Назарука й багато-багато інших.
Тому не можуть москвофіли узурпувати ви-
ключно для себе авреолю мучеництва, бо жер-
твами австрійських воєнних судів, звірства ма-
дярів та арештувань і знущань були тоді всі га-
личани. Неслушно також москвофіли закиду-
ють свідомим українцям, що вони впали жер-
твою їх доносів. Документальний матеріял, опо-
віщений у „Талергофск-ому Альманах-у", свід-
чить тільки про доноси поляків на всіх україн-
ців і москвофілів без розбору, а деякі безпід-
ставні наклепи на українців у цьому виданні о-
прокинули потім самі бувші талергофці-москво-
філи (прим. звіт про арештування в Камінці
Струмиловій, див. „Діло", 1928, ч. 149).

Колиж і були випадки, що деякі несвідомі українці в австрійській військовій службі при жандармських станицях (постерунках) в часі арештування своїх людей не поводилися коректно, то цього не можна класти на рахунок українського національного табору. Треба признать, що з початком світової війни багато українців було заражених австрійським сервілізмом, що було наслідком довговічного чужинецького ярма. Такі українці більше почувалися австрійськими патріотами ніж українськими і в свому засліпленні не здавали собі справи з того, що в українському національному інтересі треба зберігати своїх людей, хочаб і москвофілів, з яких всетаки через освідомлення українська нація може мати користь. Були теж випадки, що такі неосвідомлені люди робили доноси на своїх сусідів, та жертвами тих доносів падали не москвофіли, а тільки національно свідомі українці, які терпіли і в Талергофі і пізніше по відході української армії за Збруч в польських таборах інтернованих. Ця справа „своїх" доносів є більше болюча для українців, ніж для москвофілів. Та ці болючі інциденти були наслідком довговічного браку власного державного життя.

Микола Андрусяк.

Наука історії в ґімназії нового типу та історія України.

Недавно появилися проекти програм науки в державних ґімназіях нового типу, видані міністерством віроісповідань і освіти. Вони призначені для всіх ґімназій (також і приватних очевидячки) і тому в програмах згадано також про т. зв. „словянські меншини" та про „литовську меншину". Тим програмам варто приглянутись. Вони в деяких предметах науки представляються добре і навіть дуже добре, та можуть означати поступ у шкільній ділянці в Польщі. Однак усе це полишаємо на боці, а поглянемо тільки на програму навчання історії і то з українського становища, бо наука історії, побіч науки української мови та письменства (якої програма навчання досі не появилася), з огляду на її виховну вартість має для нас першорядну вагу.

Навчання історії розложено на всі чотири роки нової ґімназії так, що на I. клясу призначено старинну історію і початки середновічної до 800 року, на II. клясу — середновічну історію і нову до кінця XVII. століття, на III. клясу — XVIII., XIX. і з XX. століття до 1914 року, а на IV. клясу найновіші часи від 1914. (В програмі згадано вже навіть про Гітлера). Отже історія України могла би приміститися в II., III. і IV. клясі. Чи приміщено її там?

У програмі для II. кляси подано подрібно історичний матеріял, який має бути предметом навчання в цій клясі. Отже з історії України поставлено такі питання:

1) **„Боротьби Болеслава Хороброго з Русю"**. Це питання поставлено очевидячки на те, щоби показати перевагу Польщі над Україною, забуваючи на те, що напр. Володимир Великий ходив у глибину Польщі, а Ярослав Мудрий врятував Польщу перед розбиттям і поставив на польськім престолі Казимира I. — 2) **„Червона Русь: ривалізація Польщі, Угорщини та Литви, польські культурні впливи"**. Це питання має на ціли поставити молоді перед очі т. зв. „Червону Русь", яка була тільки історичним обектом, а ніколи субектом. — 3) **„Розвиток культури на Руси"** (Україну називається постійно Русю, тай взагалі слова „Україна" не поставлено в цілій програмі ані разу!). Це питання могло би мати відповідь для нас позитивну, але, чи така інтенція була в авторів програми, не знати, бо в цілій програмі не згадано ні одним словом про византійську культуру, хоча для арабської культури знайшлося місце! — 4) **„Унія Берестейська"**. Це питання могло би бути використане для нас позитивно. 5) **„Життя на Січі"**. Тут не шкодить показати українську примітиву тай це питання потрібне для Сенкевича „Огнем і Мечем". 6) **„Битва під Хотином"**. Це питання має показати політичну кооперацію Польщі й України. 7) **„Битва під Берестечком"**. Це питання має поставити перед очі погром збунтованих українців.

На цім „погромі" кінчиться ціла історія України не тільки в цій (II.) клясі, але взагалі, бо в III. і IV. клясі не уміщено вже ніодного питання з історії України в загальній програмі.

Як видко з дальшого, то ця програма призначена передовсім для ґімназій з польською мовою навчання, до яких ходить польська і жидівська молодь. Якжеж слабе і невірне поняття про історію України буде мати ця молодь! Але важніше те, що до ґімназій з польською мовою навчання ходять також і українці, бож ґімназій з українською мовою навчання є надто мало, щоби вони могли обслужити нашу молодь. І щож вони навчаться зі своєї рідної історії? Вони будуть бачити тільки Польщу, яка в програмі виходить як осередок всесвітньої історії. Вони мають вдивлятись у польську історію і нею захоплюватись. Але чи можна думати, що українська молодь буде дійсно захоплюватися польською історією, якщо вона побачить, як її рідну історію знехтували?!

Замість подати подрібну програму науки історії в ґімназіях з українською мовою навчання, яка потрібна особливо для учителів-поляків, що в цих ґімназіях учать історію, автори програми оставили ту саму програму й для тих шкіл та додали тільки доповнення у виді коротких заміток.

При програмі на II. клясу поміщено таку замітку:

„W szkołach, do których uczęszcza młodzież mniejszości narodowych: słowiańskich i litewskiej, należy uwzględnić ważniejsze fakty z przeszłości politycznej, gospodarczej i kulturalnej tych mniejszości narodowych. Szczególnie podkreślić należy momenty, które wykazują ich zbiorowy i jednostkowy twórczy udział w państwowem życiu Polski, możność rozwijania własnej kultury w ramach państwowości polskiej, oraz zasadę tolerancji narodowej i wyznaniowej, wytyczną polityki Polski". (Program nauki w gimnazjach, ст. 8).

І якеж значіння може мати така замітка? Вона така загальна, що довільність з боку учителя дуже влекшена. А якщо зважити, що в ґімназіях з українською мовою навчання вчать вже тепер також учителі-поляки, які інколи не мають поняття про історію України, то можемо собі представити, як історія України на їх лекціях буде виглядати! З другою частиною замітки легко собі порадити. Не знайшовши того в цілій княжій добі, чого домагаються автори замітки, такий учитель полишить історію України зовсім на боці, а з козацької доби теж небагато зможе найти по лінії заміток. Над усім буде

Орґанізація безбожників у Чехословаччині.

МОРАВСЬКА ОСТРАВА, 1. 8. ПАТ. Поліція перевела ревізію в домівках пролетарського товариства безбожників, що було експозитурою комуністичної партії. Сконфісковано багато матеріялу, що свідчив про протидержавну діяльність орґанізації. Наслідком того зліквідовано його на терені цілої держави

——o——

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 3. СЕРПНЯ 1933.

ЛЕВ ЯСІНЧУК.

НЮ ЙОРК.

Мішанина предметів, вражінь і почувань. — Переміни й можливости. — Туга за традицією. — Радієве місто. — Пята алея.

Хочете уявити собі найбільший осередок світа, найважніший порт земної кулі, найгустіше людське муравлище зложене з найріжнородніших людських рас, найвищі й наймогутніші будівлі, найбагатші скарби, найбільшу нужду; хочете мати поняття про обсяг можливостей, які в силі створити людина для своєї вигоди, приємности, розваги, на це тепер не вистане ані Париж, ані Льондон, ані ніяка інша столиця в старій Европі. Кожну з них переростає розмірно молоде місто в Америці, що навіть не є столицею державної влади.

Це Ню Йорк. Це той молох, що сотні міліонів людей перепускає річно без зайвого гамору крізь свої прямі вулиці, що десятки тисяч сірих робітників займає в кожному зі своїх залізобетонних велитнів; що своєю безнастанною, вічно мінливою рухливістю морочить голову, томить, а все таки цікавить, приманює і притягає. Подорожній, не знати якої барви лиця: білої, жовтої, чорної, чи мішаної; европеєць, азіят, африканець, чи навіть сам американець не зазнає при вїзді до ніякого міста у світі навіть приблизно такого вражіння, як на вид Ню Йорку.

Яке вражіння?— Важко збагнути яке воно. Тут поруч себе статуя Свободи, з голови якої крізь її очі простирається простір, як воля. Але зараз побіч неї лиховісна, червона палатка з банями, як церква. Це вязниця. Побіч плаваючих морських велитнів з тисячами людей з іншої півкулі, пересуваються справно малі, нужденні, рибацькі барки, численні панські яхти й білі прогулькові кораблі. Величні будівлі пребогатих святинь веселости й мамони — театрів і банків — і „давн тавн" (долішне місто) з брудом, відпадками, сміттям і китайською дільницею. Прегарні лімузини, кермовані бездушними лінюхами з невідступною грубою циґарою у зубах і ручний візок убогого „рексаря" (шматяря), що вибирає відпадки зі смітникового ящика, а італієць, продавець риби, витарахкує „дзвінком" ніби альпейська корова та викрикає „фішмен". На одному вуглі роздоріжжя Салвейшен Армі (Salvation Army — армія спасення) відіграла й відспівала псальму; її провідник голосить Христове евангелію, — на другому більшовицький Soupboxspeacer (промовець на скрині з мила — так називають вуличних аґітаторів) проповідує науку Маркса, чи індіянин захвалює свої ліки; а все під слоною звіздистого американського прапору.

На вид цього всього опановує людину мішане почуття: захоплення й байдужности; подиву й легковаження; сили й немочі; гордощів і ніяковости; свободи й залежности; бадьорости й пригноблення; величі й дрібноти. Це неясне почування не покидає глядача до тієї пори, доки він з тим усім не освоїться, не звикне, доки нарешті все це не перестане його зворушувати. Ба, мало цього; ненаситна людина починає нарешті ще й мудрувати: чому то нема вищих будівель; чому та вулиця, з якої людина немов з глибокої криниці бачить тільки шматочок небесної синяви, не довша; чому ті ріки, які немов сталевими раменами стискають камінний масив вузького Мангетену, не глибші.

Згодом спамятується. Людина, що тут живе, мусіла протиставити свої будинки на багато десяток поверхів високому небові, широким рікам і велитенському просторові землі та океанові, що глибоко врізується в суходіл. Незабаром скріпляється в новику думка, що прецінь розголошена слава про нюйорську skyline (лінія овиду), лінія домів, збитих віддалю водно — вповні заслужена, що прецінь за останні роки виробився окремий гарний стиль хмародерів, який уже не признає ніяких непотрібних европейських наслідувань, а знає тільки красу, вигоду й практичність. А ще, коли наслухатися оповідань мешканців про всякі переміни в роках тих, що: тут, де їде ця надземна залізниця чи де простягається площа стояли минулого року високі доми; де, цей хмародер, стояла двацятьповерхова камениця, — тоді людину збирає щось ніби жах. А потвердження таких новин бачить на кожному кроці: в одному місці специялісти (між якими є богато українців) розбирають високий дім справно, зручно, без гамору й пилу, всипаючи окремим великим приладом ще повну цеглу на вантажне авто; в іншому чорніє діра між будівлями, як по вирваному зубові і цю діру затикають інші специялісти залізним кістяком будучого велитня. Тоді здається глядачеві, що змести тут усе й зрівняти з землею, чи покрити все новими хмародерами не представляє ніяких труднощів; вистане здається — рішитися.

От напр. залізнича спілка „Ню Йорк Сентрал Рейлровд" скуповує 75 міських скверів („валратів") понад рікою Годсон за суму понад

всеж таки домінувати Берестечко, бо цю подію вставлено в програму. Кінець-кінцем вийде на те, що історії України не буде.

Ще гірше представляється справа в III. клясі. Тут в програмі не вставлено нічого з історії України, тільки додано таку замітку:

„W szkołach, do których uczęszcza młodzież mniejszości narodowych słowiańskich i litewskiej, należy uwzględnić fakty z przeszłości politycznej, gospodarczej i kulturalnej tych mniejszości narodowych. Szczególnie podkreślić należy zgubny wpływ upadku Państwa Polskiego na rozwój własnego życia kulturalnego tych mniejszości oraz ich udział w walkach o niepodległość Polski, której sprawę uważały za wspólną". (Program... ст. 11).

Ця замітка теж зовсім загальна в першій частині, тому не має значіння. Але за те має значіння друга замітка. Тількиж тут учитель, що знає історію України, найдеться у немалому клопоті. Якже це? Чи так дійсно було, як подано в замітці? Якщо так, то треба згодитися на те, що в XIX. століттю, отже по упадку Польщі, **українського національного відродження не було!**

Щодо IV. кляси, то в загальній програмі про Україну теж не згадано нічого. Зате подано таку замітку:

„W szkołach, do których uczęszcza młodzież mniejszości narodowych słowiańskich i litewskiej, należy podkreślić warunki rozwoju ich własnej kultury w ramach państwowości polskiej."

Виходить, що поза межі польської держави нам не треба заглядати, немов би не було українського народу за польськими кордонами.

Так представляється програма навчання історії в гімназіях нового типу! Вона така ясна й виразна своїм змістом, що зрозуміти її дуже легко. — Є цікавим ще питання, як будуть виглядати нові підручники історії, застосовані до нової програми і чи будуть окремі підручники для українських гімназій, чи ні. Це все такі важні справи, що ними повинно зацікавитися наше зорганізоване громадянство. Воно мусить подбати, **щоби наша молодь не втратила звязку з нашою історичною традицією.** А є вже познаки, що теперішня наша молодь зачинає менше цікавитися нашою історією, ніж це було давнішими часами. Ріжні причини зложилися на те, але що й школа тут свій вплив показала, про це не може бути сумніву.

Наше громадянство, та перш усього „Рідна Школа" мусить подбати, щоби бодай в наших приватних школах історія України стояла інакше. Це треба буде покласти на серце вчителям історії в наших приватних школах, а молоді треба буде дати в руки підручник історії України, який навчив би її цінувати свою рідну історію.

С.

---

150 міл. долярів. На тій площі стоїть щось 650 ріжної величини будинків. Майже всі доми треба буде збурити, бо на їх місці стане новий залізничий шлях і новий величавий товаровий дворець. Очевидно, що тут уже будуть і тунелі і віядукти та ріжної форми мости, що причиняться не тільки до вигоди мешканців, але й до прикраси міста.

Збурити в Америці будівлі не важко. Америка не знає традиції, не звязана нею, не знає: цього не можна, того шкода. Америка йде всесміло назустріч новому. І якщо в Ню Йорку любуються малим нікчемним будинком „сіті гол-у" (ратуша), без якого Ню Йорк зовсім добре може обійтися, то тільки тому, що він старий. Ніби навіть не старий, але давніший, як усі його горді сусіди, а особливо донедавна зарозумілий на свою красу й висоту Вулворт-білдинг (будинок Вулворта). Ще недавно, бо 3 роки тому цей будинок дивував своєю величчю, висотою, красою й багацтвом. З його 56-го поверху любувалися видом міста й околиці. Сьогодні він уже незамітний. Виросли інші, більші, величавіші, навіть більше американські, бо вже не наслідують готика.

Вже й тепер на руїнах цілої маси будинків виростає ціле нове місце хмародерів — Radio City. Там має бути радієвий осередок Америки. Там мають бути відбірні й надавчі радієві стації, осередок наближення народів світа, а в цьому наближенні мають проводити американці, англійці й французи. Головний фінансіст тієї будови, обчисленої на 250 міл. дол., це Джан Ракфелер молодший. Хто зна, як на тлі цього Ракфелєрового міста буде виглядати Імпайрстейт-білдинг, слава недійшлого президента держави Смита.

Мілітаризація німецької молоді.

ЕСЕН, 1. 8. ПАТ. При університеті в Кельні повстав спеціяльний інститут „Вермт", що має поглиблювати й доповняти оборонний спорт серед молоді. Програма інституту передбачує спеціяльний цикль викладів, які будуть виголошувати старшини райхсвери. Перший виклад мав рітмайстер Лей, який зазначив, що німці з огляду на те, що їм відобрано змогу матеріяльних зброєнь, мусять зброїтися морально, мусять особливо серед молоді будити оборонного духа.

—o—

Сутички між гітлерівцями і райхсвером.

ВІДЕНЬ, 1. 8. ПАТ. Місцева преса довідується з Нірнбергу, що минулої суботи націонал-соціялістичні відділи добулися до багатьох жидівських домів, знищили урядження та арештували людей, що не брали участи в політичному житті. Місцева команда райхсвери повідомила про це телеграфічно намісника Баварії, ген. Епа, державний уряд і президента Гінденбурга, прохаючи допомоги. Між іншим зажадала виїмкового стану.

У Фірті між відділами гаймвери і гітлерівськими демонстрантами прийшло до кривавої сутички. Військо у власній обороні мусіло вжити пальної зброї. Пятьох гітлерівців впало тяжко ранені.

Баварський міністр внутрішніх справ заборонив радієвим шляхом баварській пресі оголошувати якінебудь вістки про ті події.

—o—

Арештування комуністів в Німеччині.

БЕРЛІН, 1. 8. ПАТ. Політична поліція викрила на терені Рурщини нелеґальну комуністичну орґанізацію, що мала на меті ввести ліві елементи до націонал-соціялістичних професійних орґанізацій. В лісі під Есеном арештовано 15 членів та двох провідників тієї нелеґальної орґанізації. В руки влади впало багато комуністичної бібули. Арештовані відповідатимуть перед карним судом за державну зраду.

Німецька поліція арештувала в Дростені 30 комуністів, що належали до т. зв. союзу боротьби червоного фронту. В часі ревізії сконфісковано зброю й муніцію. В Осенбаху викрито тайну комуністичну орґанізацію, причому арештовано декілька осіб. Підчас транспорту одного арештованого конвоєнт застрілив.

Уряд а не парлямент видає закони.

Німецький уряд оголосив розпорядок, на основі якого на будуче буде оголошувати всякі закони, покликуючись не на рішення райхстаґу, але державного кабінету міністрів. Умови з чужосторонніми державами будуть теж оголошувані без поклику на райхстаґ. Таким чином парлямент в Німеччині перестав бути законодатним тілом.

Демонстрації проти сепаратистів.

БЕРЛІН, 1. 8. ПАТ. Німецька преса повідомляє, що в місцевости Райнґав останніми часами відбувалися масові демонстрації проти бувших членів сепаратистичного руху. Поліція арештувала багато осіб, між ними радника краєвого суду Шміца з Вісбадену. В суботу в часі ескортування обвинувачених сепаратистів до суду приходило до бурливих і грізних маніфестацій проти б. сепаратистів.

—o—

Партійна боротьба в Еспанії.

МАДРИТ, 1. 8. ПАТ. Партійна боротьба на цілій території в Еспанії приймає щораз гостріші форми. В Мадриті ґрупа радикально-лівих робітників знищила льокаль католицької партії. У Віґо поліція знайшла великий склад револьверів, стрільної бавовни та інших складників до виробу бомб. З провінції надходять інформації, що майже кожні народні збори кінчаться бійкою та інтервенцією поліції.

—o—

По широкому світі.

— В Ґеделе, як повідомляють із Будапешту, розпочався міжнародній зїзд пластунів.

— В поліційному будинку в Реклінґгавзені (Німеччина) скінчив самогубством, вискочивши з другого поверху, комуніст Фердрінґ, арештований під замітом державної зради.

— Австрійське радієве товариство звернулося до берлінського радієвого тов-а з протестом проти дальшої протиавстрійської пропаганди, на що дістало відповідь, що на вияснення прийде ще слушний час.

— Стирійський сойм рішив уневажнити мандати шістьох послів націонал-соціялістичної партії.

По східній Лемківщині.

Із записок мандрівника.

Мандрівка горі-ріками, річками і потоками може й легка справа, та не на Лемківщині. Тут на кожному кроці, кудинебудь повернетесь, спотикнетесь на ріку, річку чи потічок. Словом, якби ще був хліб (вівсяний пляцок), так як є вода, не булоб на Лемківщині голоду.

Висідаєте на стації Лукавиця-Лісько тай жидівською балагулою волочитесь до Ліська. Якщо ви не голодні і надто не поспішаєтесь відвідати типово галицьке, жидівське містечко, тоді загляньте тут таки в **Лукавиці** до читальні „Просвіти", яка приміщується біля самого двірця. Село свідоме і гарна молодь. Вечором буде домівка заповнена хлопцями та дівчатами, які з цікавістю перечитують українську пресу. Шафа з бібліотекою відчинена, бібліотекар не дармує і звивається. Сама бібліотека теж гарна. Багато книжок до неї дарували американські емігранти. Може зустрінете молодь, скупчену гуртом, біля читаючого в голос твір красного письменства. Тоді вже обовязково підождіть у читальні та прислухайтеся їхній цікавій дискусії над прочитаним. Може застанете її задуману над уже чи не сотню разів розбираним на всі лади способом, якби найдешевше побудувати власну домівку. Всеж таки завжди найдеться там щось цікавого. Тому зайдіть!

Якщо наложите ще невеличку англійську мильку, то замандруєте до **Монастирця.** Назва села збереглась від давним-давно побудованого тут монастиря, від якого збереглись руїни ще й до нині на горі за селом. Їх тепер чомусь-то називають руїнами замку. В селі є нина кооператива і читальня „Просвіти", в яких кипить уже нині творча праця. Чому саме нині? Бо мають ідейного працівника — о. декана Стеранку, родовитого лемка із західної Лемківщини. Під його то проводом народ став кращий. Не були ті люди злі, але не вміли над собою деколи запанувати. Горячкуватий темперамент у них. Чомуж то так?... Бо педагогів мали таких, як коршмар і теперішній загонистий учитель, що пропагує завзято „співжиття" в селі. Щоб до нього довести, закотів перевести недавно зі стшельцами „пацифікацію" у Монастирці. Хто зна, до чогоб було дійшло, але в пору самі поляки з тартаку заалярмували ліського старосту і він негайно вгамував „темпераментного" педагога, пригадуючи, що в громі „ліські шаді" були щойно минулого року...

Тепер селяни споважніли. Тому на монастирчан і їхнього о. декана брешуть. Хто? ... найте уважливо за краківським „Кур'єром" Побачите.

Лісько має свою старовину: замок родини Красіцьких. Добре законсервований, а може й відновлений. Не визнаюся на тому.

Лісько працює руками і головою інжиніра-агронома Мачая при допомозі рухливого о. Фуканьчика з Угерець. В повіті працюють ще два-три наші священики дійсно щиро і з самопосвятою. А деж решта священиків? Тут ще поля до праці аж забагато. І москвофіли ще затроюють свою кирилею життя, тимбільше, що загал нашої інтелігенції спить. Тому покищо Устрики Долішні є не лише кооперативною централею для Ліщини, але там-же приміщується теж районова молочарня й Українбанк та люстраційний осередок. А в якій кооперативі ліського повіту найбільші торги? В Балигороді. Шож у такому випадку за установи є взагалі в самім Ліську? Всі низові клітини наших установ, але поза філією „Сільського Господаря" нічого майже не роблять. Розвивається ще добре в Ліську споживча кооператива „Народній Дім". Тому-то в Ліську доживає ще теж спокійно кацапський труп, кооператива „Наш Труд", заснована недавно на місце зліквідованої кооперативи „Нива". А без перебільшення, найбільший повіт у львівському воєвідстві — це Лісько. Одначе тут саме найбільше число неграмотних, а народ вірить в панщину.

З одної жидівської столиці — Ліська — 19 км. на полудне лежить друга жидівська столиця — **Балигород.** Тут видно лише нашу гарну церкву і добре загосподарований „Народній Дім", кооперативу для гуртової і роздрібної продажі товарів для доокаличних кооператив. „Народній Дім" працює як прецизійний годинник під умілим та солідним проводом п. Антонишака. Кобито більше таких пробоєвиків посилав РСУК на Лемківщину! „Народній Дім" має велику, хоч стару будівлю в ринку напроти церкви, де примістилась теж читальня „Просвіти". Тепер уже купив збанкрутовану кооперативу москвофілів „Труд". Бемо москвофілів. На жаль, у Балигороді нема кому працювати. Тут є навіть наша інтелігенція вільного звання. Але одні працюють дуже інтенсивно на москвофільському полі, а інші позакладали руки.

Сусіднє село **Стежниця** працює живіше, як Балигород. Вже побудувало в себе читальняну домівку. Тут є о. декан Панасевич. Зайдіть. Щиро вас повитають та порадять, куди слід би піти по горах та що слід тут побачити.

Через два-три солідні горби (але не порівнюйте,
ради Бога, до Високого Замку у Львові, бо наші горби
куди-куди більші), шість-сім потоків тай ви через довгу
кладку (тут кажуть „лавку") на річці Солині входите
до Терки. Лишаєте церковцю та спішите подивитись на
ту невеличку будівлю, що вже здалека вибліскує сріб-
листою бляхою. На цеглистій стіні аж дві голубі табли-
ці сповіщають прохожим, що там примістились коопе-
ратива і читальня „Просвіти". Це доказ невсипущої
праці о. Осипа Кецуна та свідомих уже гірняків-лемків
у Терці. Це й найкращий доказ, що юдина робота де-
кількох хрунів у селі не спинить уже зросту національ-
ної свідомости. Саля чепурненька, декорації гарні, на
стінах образи святців і портрети наших національних
світочів, а в театральній салі аж троє дверей. За бага-
то на таку невеличку салю? Але вам скажуть, що на-
віть у затвердженому плані воєвідством було лише двоє
дверей і так дім збудували. Одначе архітекти зі стани-
ці поліції не дозволяли так довго на амат. вистави, аж
поки не вибито у стіні ще й третіх дверей. Не знати,
чи на майбутнє, маючи дозвіл від воєвідства та повіто-
вої будівельної комісії, можна буде вже будувати дім
без рішаючого тут дозволу поліційної станиці.

Тут уже гори. Більшість горбів називають „киче-
рами". Але замітний теж між ними високий нагий сті-
жок „Патрія". З цього мабуть вершка зорили давним-
давно римські леґіонарі, чи не надходять з Роми валки
засланців або відділи товаришів-жовнірів. Хто знає —
може це памятка минулого? Бо в цих горах можна по-
дибати римські гроші, що багато старші, як перший вік
християнської ери. То чомуж би тут не ступала нога ле-
ґіонаря римської залоги? А не вірите, то загляньте до
музею Т-ва „Лемківщина" в Сяноці.

Через буряву річку Солину, по слабій кладці, до-
ходите ще до одної „кичери", подібної до чашки лем-
ківського православного батюшки зі стрепіхатим роз-
чісом по середині. Буйна і неохайна борода зі зелених
кущів опадає аж на беріг рвучкої річки. На протилеж-
нім боці оре хмару гострий шпиль сусідньої „кичери"
Монастира. Тут стояв колись монастир, а місцеві лемки
сповідають, що на цім монастирськім шпилі ще й нині
можна побачити останки мурів; тут відгребують ріжні
старовинні речі. Легенда каже, що тут колись відкопа-
ли навіть старі залізні двері з майстерним замком, але
тоді вода Солини залила лани дідича і пів села. Тому
то зі страху перед духами-сторожами укритих у монас-
тирському льоху скарбів, що їх зберегли там братчики
перед мадярами чи татарами, знову закрили прокопану
яму на монастирській „кичері".

Ще два мальовничі горби, цілий ряд закрутів і ви стрімголов заїжджаєте до **Берески**. Гарне село і свідоме. Це вислід довголітньої праці пп. Мричків, народніх учителів на емеритурі та о. Лаврентія Левицького, колись сяніцького катехита. Місцева читальня працює більше сезоново. Оживає в часі ферій, як зїдеться студентство Мрички-Левицькі, а опісля поволі тягне від одних свят до других і знову оживає на феріях. Але в селі виробляються теж уже такі одиниці, які самостійно поведуть започатковане діло до вимріяної мети.

З Берески за пів години добетесь пішком до **Вижної Жерниці**, де є гарна школа й охайний дімок кооперативи, збудований на місці давнього „кілка", (мабуть громадської крамниці). Там примістилася тепер читальня „Просвіти". Заснована давніше, але щойно від цього року кипить у ній горячкова праця.

Вертаючись до Ліська, підіть у Гічві за мостом ліворуч понад потік, перейдіть його беріг, то побачите ще сільце **Джурджів**. За чверть години і це скінчиться і ви входите у старий бір та гарними серпентинами зійдете до **Вільхової**. Там ще не було тай досі нема школи, але є письменний народ. Заложили собі читальню „Просвіти" тай почали освітню роботут. На початках влізло до виділу аж двох демагогів, загирили перші фонди аматорського гуртка, накупили якоїсь макулятури, але члени викинули її разом з кириниками з читальні. Краще потерпіти фінансово — аби лише духово здоровими лишитись! Тепер самі будуть працювати під опікою свого пароха о. Іллі Первенця з Тарнави Горішньої.

Здоровий національний організм сам себе оборонить перед гниллю юдиної преси, виданої за галючі фонди. Пропало, панове! Не отуманите вже села демагогією!

Віма.

Новий самоуправний закон.

XVI.

ПЕРЕХІДНІ ПОСТАНОВИ.

Будуть змінені відповідно границі простору дотеперішніх волостей, що не відповідають вимогам природного обсягу заінтересування місцевими публичними справами між загалом мешканців получених місцевостей і спроможности виконати вкладені на них завдання.

У Галичині, Познанщині і на Поморі дотеперішні сільські громади, що не мають господарської і фінансової спроможности виконати завдання, що тяжать на них на основі дотеперішніх законів і нового самоуправного закону, будуть злучені у збірну громаду — волость. Означення простору волостей в Галичині, Познанщині і не Поморі переведе міністер внутрішніх справ розпорядком на протязі 18 місяців — себто до дня 13 січня 1935 р., вислухавши думки заінтересованих громадських рад. Рада міністрів може розпорядком повищий речинець для поодиноких повітів продовжити на дальші 12 місяців — себто до дня 13 січня 1936 р.

Дотеперішні постанови про устрій сільських громад у Галичині, Познанщині і на Поморі, обсяг їх діяльности, зміну границь і фінансів зі змінами, що випливають з нинішнього закону, пристосовується до волостей, що будуть там утворені на основі нинішнього закону.

Касується постанови ст. 1. уст. 2. закону з 22. вересня 1922. (В.З.П.Р. ч. 86, поз. 770) про зміну границь, розвязування та творення сільських громад на території колишньої російської і австрійської займанщини.

Компетенцію дотеперішніх сходів (у Галичині їх не буде зовсім) зі змінами, що випливають з нинішнього закону, переноситься на сходи, громадські ради або на солтиса, згідно з постановами нинішнього закону.

Розпорядком, виданим при співучасти воєвідського виділу з рішальним голосом, вислухавши думки громадських рад територіяльно интересованих і повітових виділів, воєвода переведе поділ сільської громади, що обіймає дві або більше місцевостей. Повищий розпорядок буде оголошений у Воєвідському Деннику перед 13 липня 1934 р., а в Галичині, Познанщині і на Поморі перед двома місяцями від оголошення розпорядку міністра внутрішніх справ про границі, осідок і назву волости. Повищі постанови не торкаються воєвідств: виленського, новгородського, поліського і волинського та повітів: гродненського і волковиського і волостей біловежської та мосівської більського повіту в білостоцькому воєвідстві.

В громадах, істнуючих на просторі колишньої російської займанщини, функції рад, сходів і солтисів (підсолтисів) до часу складення орґанів на основі нового самоуправного закону, будуть вести дотеперішні сходи. Функції солтисів на просторі сіл, що досі не мали устрою громади, будуть вести дальше солтиси, покликані на дотеперішніх засадах, аж до часу утворення громад і покликання їх орґанів згідно з новим самоуправним законом.

У громадах у Галичині, Познанщині і на Поморі, що їх влучено до волості, управу майном громади до часу складення їх орґанів за новим законом виконує дотеперішній управний орґан даної громади (громадська зверхність), а коли його нема, покликаний надзірною владою тимчасовий орґан. Майно і всі права та обовязки дотеперішніх громад, що випливають із істнування на їх просторі громадського добра, майна інтересованих, фундацій на окремі публичні цілі або майна з окремим публичним призначенням, переходять після зліквідування тих громад і влучення їх до волостей на річ властивих громад (не волості) зі застереженням, що права дотеперішніх ужитковців не будуть зменшені. Новоповстала волость має право уживати льокаль дотеперішньої громади у своїм осідку за відповідною винагородою в користь громади, яку на випадок браку порозуміння устійнить повітовий виділ. Ліквідацію маєткових справ і розрахунків між новоутвореними волостями і громадами, а також означення зобовязань і вірительностей, що припадають волостям і громадам, переводять волости і громади через безпосереднє порозуміння, а коли його нема, повітовий виділ. Якщо громади належать до ріжних повітів того самого воєвідства, тоді ці справи полагоджує властивий воєвода, а як до ріжних воєвідств — воєвода, визначений міністром внутрішніх справ.

Дотеперішні устроєві органи (прибічна повітова рада і тимчасовий повітовий виділ) повітових самоуправних звязків у Галичині урядують дальше аж до часу складення повітових рад і повітових виділів, вибраних згідно з новим самоуправним законом.

В Галичині, Познанщині і на Поморі волости і громади, утворені на основі нового самоуправного закону, почнуть свою діяльність щойно тоді, коли там складуться нові устроєві органи, згідні з новим самоуправним законом і виборчими приписами, виданими на основі його постанов. До того часу будуть там урядувати дотеперішні громадські ради і зверхности, вибрані на основі дотеперішніх постанов, а нові вибори до громадських і волосних рад будуть там переведені до двох місяців, від часу, як там зачне обовязувати новий самоуправний закон, це станеться після того, як означать простір волостей, їх осідок і назву, що — як вже вище сказано — має статися найпізніше до 13 січня 1935 р. або на основі розпорядку ради міністрів до 13 січня 1936. Отже у нас в Галичині до часу, доки не будуть складені нові громадські і волосні ради, будуть урядувати дальше старі у дотеперішньому складі навіть, якби у міжчасі скінчилася їх шестилітня каденція.

Поза повищими винятками щодо сільських громад у Галичині, Познанщині і на Поморі, вибори до громад волостей і міст на цілому просторі Польщі (очевидно поза Шлеським, де новий самоуправний закон не обовязує) будуть розписані (отже в Галичині тільки в містах і містечках з числом людности понад 3.000) найпізніше до 13. липня 1934 р. без огляду на час тревання каденції. Вибори до устроєвих органів повітових самоуправних звязків (повітових рад і повітових виділів) поза Галичиною, Познанщиною і Поморем — отже на Волині, Поліссі, Холмщині і Підляшу, будуть розписані найпізніше до 13 листопада 1933 р.

Вимоги права вибиральности, передбачені в новому самоуправному законі, не торкаються чинних тепер членів управних органів (пр. що не мають 30 літ) аж до хвилини вигаснення або утрати їх мандатів.

Пос. Д-р Ст. Баран.

Мова літаків.

СІМЛЯ, 1. 8. ПАТ. Британські літаки бомбардували сьогодні рано місцевість Коткі. Вечором бомбардування повторилося. Влада наказала акцію наслідком відмови видати в її руки трьох аґітаторів. Перед двома днями літаки скинули на територію Баяурі ультімат, домагаючись віддачі провідників та грозячи в противному випадку бомбардуванням.

—o—

Б. гетьман Скоропадський мріє.

НОВИЙ ПОКЛИК.

АТЕ повідомляє з Берліна, що о. гетьман Скоропадський видав з нагоди свого 60-ліття черговий „маніфест". В маніфесті закликає Скоропадський своїх „вірних підданих" витревати, вияснюючи, що недалекий уже час відродження України та настановлення гетьманства. При цьому Скоропадський заявляє, що вернувшись до Києва, він проголосить монархію і назначить наслідником українського престолу свого сина Данила. В маніфесті згадується теж про обєднання під одною владою обох Україн — Східної і Західної, тобто земель, що находяться під СРСР і Польщею.

Ґандія з жінкою арештували.

ЛЬОНДОН, 31. 8. ПАТ. Магатма Ґанді розпочинає завтра новий протестаційний похід зі своїми 32 прихильниками, щоби пропаґувати індивідуальний цивільаний непослух. Марш піде від Ахмедабату до Расу на просторі 40 миль. По дорозі буде закликати населення, щоби приставало до нього. В поході Ґандія буде супровожати жінка

АХМЕДАБАТ, 1. 8. ПАТ. Анґлійська влада арештувала Ґандія та його жінку.

ЛЬОНДОН, 1. 8. ПАТ. Ґенерального секретаря і 32 членів школи Ґандія спроваджено з Ґандієм та його жінкою до вязниці Сабармате в Ахмедабаті

—o—

Спека й холод в Америці.

НЮ ЙОРК, 1. 8. ПАТ. У східніх і середущих стейтах панують небувалі спеки з частими бурями. Жертвою тих спек впало досі 40 осіб. В самому Ню Йорку вмерло 10 осіб. Термометер показує 100 ст. Фаренгайта в тіні. Такої температури не нотовано від 15 років. Зате в стейті Монтана панують такі холоди, що люде ходять в зимових одягах.

Бібліографічні мандрування.

Псалтир Іпатія Потія з архіва Евре.

Підчас останніх моїх розшуків у провінціяльних французьких архівах я натрапив на книгу, яка певно зацікавить українських бібліофілів; це славянський псалтир, що належав славнозвісному українському церковному діячеві Іпатію Потієві (1541—1613), спершу видатному магнатові й сенаторові, потім епископові володимирсько-берестейському й нарешті, від 1600 р. київському унійтському митрополитові, одному з найстарших, і скажемо: одному з найменш нудних наших полемістів 16 і 17 віку.

Евре (Evreux) старовинне місто Нормандії, сьогодні невелике департаментське містечко, має яких 20.000 мешканців і знаходиться в 100 км. від Парижа. Департаментський архів сильно збагатився підчас революції, коли до нього перенесли папери, які вдалося врятувати від розбещенної черні, що палила замки й манастирі. Підчас відділення церкви від держави (1905) в архів перенесли також і бібліотеку, вельми багату, епископства. Звідси й дістався до архіва цікавий для нас бібліофільський унікум.

Є це грубий том in 4°, в пергаментній оправі, окрашений золотими малюнками в стилі арабесків. Видрукували цей псалтир у 1593 р. в друкарні Мамоничів у Вильні, де, не забуваймо, Потій мав свій митрополичий осідок. Книга має на маргінесах та в інших чистих місцях рукописні записки незнаної нам особи.

На обгортці читаємо:

Ill-mo ac R-mo D-o Iacobo Davy de Perrons D. F. Ep° Ebroicensi in Normandia in perpetuam officiorum suorum memoriam Adamus Hypatheii Episcopus Ruthenus Vladimiriensis Brestensisque ritus graeci obtulit.

Ex libris свідчить, що примірник належав також манастиреві S. Taurini Ebro Ord. S. Benedicti.

На останній сторінці псалтиря латинська примітка незнаної особи: Impressum in Civitate Vilna, Magni Ducatus Lithuaniae anno quem Rutheni numerant a condito orbe 7701. Redemptione autem Generis humani 1593 novembre 30 die.

Хтож був цей приятель Потія, якому він подарував свій псалтир? Дю Перрон це знаменитий французький церковний діяч і письменник часів Генриха IV*), від якого він дістав абдикацію з протестантської церкви, а це як відомо, було початком династії Бурбонів. Епископом в Евре Дю Перрон став у 1604 р., потім був кардиналом у Римі і нарешті „Великим Сповідником Франції“.

Коли й при яких умовинах Потій подарував французькому пралатові свій псалтир? на це документально відповісти покищо не можна. Можливі лише гіпотези. Бачимо такі дві: або Дю Перрон зустрівся в Римі з Потієм, або вони були знайомі посередньо через якогось езуїта (Дю Перрон піддержував завжди чин Ісуса), що мешкав на наших землях. Щодо часу подарунку, то це мабуть могло статися десь при кінці XVI. в., після Берестейської Унії, коли у західньо-европейських пралатів зросло зацікавлення греко-католицьким обрядом.

Ілько Борщак.

*) Невидані його листи є досі в Національній Бібліотеці у Парижі, № 3474, 3484, 3491.

НАГЛИЙ СУД У ПІНСЬКУ.

У Пінську станули перед наглим судом два селяни, а саме: Андрій Пашкевич і Григорій Бастинець під замітом вбивства Володимира Карася на тлі політичних порахунків. Одночасно підс. А. Пашкевича судять за шпигунство на користь одної з сусідних держав. Підсудним грозить кара смерти.

НОВИНКИ

— **ПРИЙМАЮ ЯК ДАВНІШЕ** в моїм дентистичнім заведенні Сикстуська 17. від 9—1 і від 3—6. HACC. 106 2—3

— **Ліквідація гімназій.** Міністерство освіти рішило, що нові 4-клясові гімназії мають складатися з вісьмох відділів, по два для кожної кляси. Гімназії, які не будуть мати двох відділів у кожній клясі, будуть зліквідовані, перш усього там, де на терені одного повіту є кілька гімназій а не мають достаточного числа учнів, щоби заповнити два відділи. Ліквідація в Галичині розпічнеться з початком нового шкільного року. Крім того будуть зліквідовані вчительські семинарі в цілій державі.

— **Страйк цегольних робітників** вибух з днем 1. ц. м. у Львові наслідком неправильної виплати зарібків деякими фірмами. Якщо страйк затягнеться, будуть припинені всі будови в місті.

— **До чого вони доходить.** Радянські часописи розписуються широко про „ганебну подію“ в с. Малий Курган на Україні. Серед безбожницької нагінки на це село, що перевернула горі дном усе його життя, вирішило 38 вірних батьківській вірі селян в тієї оселі наложити на себе спільно руки. Для цього зійшлися вони всі в одній хаті, в якій сходилися потайки на молитви, підпалили її з чотирьох боків і співаючи серед югню псальми та звохочуючи себе „Йдемо до Бога“ — загинули всі, поки прийшли пожарники. Цей свідомий акт розпуки й трагедії заломаної комунізмом селянської глибоко-релігійної душі вважає большовицька преса черговим виявом буржуазних елементів...

— **Українські радіо-програми в Ню-Йорку.** Зі стації WABC, приналеженої до Коломбії Бродкестинг Систем, виступив 15. м. м. перший раз спеціяльно задля цього зорганізований Український Хор проф. Ол. Кошиця, зложений з 20 членів. Відспівано 5 пісень, починаючи від частини хору косарів з опери „Запорожець за Дунаєм“ словами: „Рідний край ми споминаєм“, опісля пішла незнана дотепер ширшій публиці „Могила“, дальше „Гей орав мужик край дороги“, „Гей на горі там женці жнуть“ і „Верховина“. Управитель радіо-стації дуже совісно й уміло зясував по англійськи змагання українського народу і характеристику кожної пісні, яка мала бути виведена. Дальші програми хору Кошиця ідуть з цієї самої радіо-стації кожної суботи, але лише через чверть години. Тому, що ця радіо-стація є сильна, українську програму можуть чути всі українці, що заселюють Злучені Держави, крім хіба тих, що поселились на далеких Вестах. — В неділю, як звичайно, відбувалася в год. 8.30 рано зі стації WOV радіо-програма Сурми, в якій між ін. проголошено зазив до належної оцінки першої вищої української школи в Стемфорд, до посилання до неї українських дітей, що покінчили народню школу і до надсилання привітів для Пропамятної Книги, яка буде видана незабаром для звеличання свята отворення школи в дні 4-го вересня ц. р. Чергові промови в цій справі будуть іти в дальших радіо-програмах Сурми.

— **Хто виграв?** В нинішнім тягненні будівельної позички впали виграні на такі числа: 250.000 зол. на ч. 48967. 50.000 зол. на ч. 406885. 10.000 зол. на ч. 427249 422888 305875 845421 480338 607491 311614 133728 444788 204348.

— **Прогулькові потяги зі Львова.** Окружна дирекція залізниць у Львові висилає в неділю, 6. ц. м. два прогулькові потяги: до Заліщик і Сянок. Білет до Заліщик (геть і назад) коштує 13.60 зол., до Сянок 8.60 зол.

— **Люди чи шакалі?** Похоронна фірма Здон має свою „славу“ у Львові. Заняті в неї каравaнярі стали героями, про яких говорено в цілому місті. Сензаційними оповіданнями занявся врешті поліція і ствердила речі, які свідчать про нечуване здеморалізування та здичіння деяких службовців тієї фірми. Два з них, Теодор Руй і Базилі Потурай признались, що ограбили тіло проф. Г. перед зложенням в домовину. Зняли з нього чорну маринарку та стягнули з руки золотий перстень, який продали опісля жидівкові за 27 зол. Кружила чутка, що Руй відрізав трупові палець з перстенем. Крім того стверджено, що Руй і Потурай, вкладаючи в домовину тіло одного шевця, вкрали з його одягу 35 зол. Дальше виявилося, що Руй та його товариш Фалієвич після похорону слуги Павлини Кушинської, яку поховали своїм коштом її кревняки, виставили свідоцтво, що ніби то вони поховали її своїм коштом і на підставі того свідоцтва дістали від Каси Хорих 55 зол. як зворот коштів, які опісля разом пропили. Виступи тієї фірми проти українського похоронного підприємства „Харіс“ ще у свіжій тямці українського громадянства.

— **Краєва хроніка.** В селі Станиславчику пов. Перемишль дентистичний технік Ів. Голишевський, літ 20, убив підчас сварки 30-літнього господаря Андрія Скупницького, поколовши його ножем. — На залізничому шляху коло Зимної Води під Львовом найшли трупа Фр. Панкевича з осади Кальтвасер, що випав мабуть із потягу в часі їзди. — Купця Йонаса Еґіта в Бориславі обікрали на 2.500 зол. готівкою та 220 долярів біжутерією. — В Коломиї арештували Ант. Бартосевича з Товщева пов. Сокаль за влом до костела Єзуїтів, де розбив дві скарбонки. Арештовано теж Мик. Охоцького з Королівки, що пускав в обіг фальшиві монети.

— **Страшна експльозія в готелі.** В Брні моравському велике враження викликала сильна експльозія в европейському готелі, що находиться в центрі міста. Сила вибуху була така велика, що нетільки розсадила одну готелеву кімнату, але й знищила всі шиби та виставові вікна довкола. Поліція ствердила, що вибух був ділом одного безробітного урядника, який наслідком нещасливої любови та меляхолії відобрав собі життя при допомозі вибухового матеріялу, мабуть екразиту. Крім нього згинула ще якась жінка з дитиною.

— **Вбивають жінок.** Минулої неділі викрито в Німеччині два випадки вбивства жінок на сексуальному підкладі. Під місцевістю Штукенброк найшли трупа 30-літньої жінки, яку після знасилування отроєно. У Вільгельмсбурзі серед подібних обставин убито 19-літну дівчину, яку найшли з завязаними руками.

— **Клопіт з кавою.** Плянтатори кави з бразилійської провінції Сан Паольо звернулися до уряду, з заявою, що хотять викопати і знищити 1 мілярд 300 міліонів кавових корчів, щоби зменшити запаси кави та піднести її ціну. Уряд покищо вагається, чи на то згодиться, бо виконання пляну коштувало би кільканацять міліонів долярів.

— **Продали хмародер майже за безцін.** При 42 вулиці в Ню-Йорку, в околиці стації Ґренд Сетрал, від кількох літ почали будувати хмародери найбільшого типу. Майже напроти стації побудували перед трьома літами хмародер, звісний під іменем Линколин Билдинґ, високий на 53 поверхи. Він коштував 27 міліонів дол. Недавно пішов цей будинок на ліцитацію і його купив віцепрезидент Чейз Нешенел банку за висоту першого мортґеджу, (інтабульованої позички), отже за ціну 4,750.000 дол. Всі інші позички, у висоті разом на 15 міліонів, пропали. Щоби відчитати все, що обіймає будинок разом з обстановою до нього приналежною, забрало судовому урядовцеві годину часу. Присутних на ліцитації було біля 200 осіб, а ліцитувало лише двох. Найнижча ціна була 3,200.000. Це найкоштовніший дотепер нюйорський будинок, проданий на прилюдній ліцитації.

— **40-літні жінки не небезпечні.** Румунське міністерство суспільної опіки видало розпорядок, що у всіх ресторанах, каварнях, молочарнях і цукорнях жінки, що ходять коло гостей мусять мати скінчених 40 літ. Цей розпорядок має на меті перешкодити деморалізації, яка шириться через молодих жінок із мужчинами. Цікаво, що в такій суворій на закони країні як Анґлія, в усіх готелях і ресторанах кельнерками є саме молоді дівчата. Румунські молоді кельнерки будуть мусіти тепер бавити дома діти і післати на своє місце своїх мам.

З театру.

Міський Великий Театр: „ЄГИПЕТСЬКА ПШЕНИЦЯ“, песа на 3 дії М. Ясножевської-Павліковської. (Трупа краківського театру.)

Єгипетська пшениця це те невмируще зерно, яке найдене у саркофагах фараонів не затратило досі, як кажуть, своєї родючої сили. Таку поетичну назву найшла авторка (дуже талановита поетка), для замужньої жінки, що признана безплідною чоловіком і лікарями, нараз, після 20 літ подружжя, стає матірю.

Бачимо перед собою живі типи модерної молодої жінки, закоханої у танку та поезії; бізнесмена, що найскладніші питання подружого та еротичного життя зводить до таких практичних справ як спадщина та гігієна; палкого мелянхолійного грузина, і всіх їх 20 літ пізніше разом із новим 20-літнім героєм, що стає суперником свого батька. Численні дискусії та міркування не шкодять цій песі ні трохи; вони тільки підтримують інтелігентним діяльогом жваву акцію, що не слабне ні на хвилину. Боротьба жінки у небезпечнім віці за право кохати зображена тут на цікавім, небанальнім прикладі. Сучасна, добре написана песа з акторами-мистцями.

м. р.

СПОРТ.

Тернопіль: КРЕСИ — ПОДІЛЛЯ 0:1 (0:0).

В неділю 30. липня відбулось в Тернополі змагання за мистецтво Б-кляси в фактично і досі нікним непереможеним мистцем в цім сезоні та претендентом до А-кляси, клюбом „Креси“ з одної, і У.С.Т. „Поділля“ з другої сторони. „Креси“ — дружина досі дуже добра під кожним оглядом, про що найкраще свідчити може недавня перемога над золочівською „Яніною“, зійшла цим разом з грища переможена.

Гру розпочинає „Поділля“ і вже в першім атаку загрожує поважно противникові, одначе прекрасна його оборона ліквідує небезпеку. Гра від того моменту йде „фер“ зі змінним щастям. Противник при кожнім атаку стріляє і то цільно у ворота, на що воротар „Поділля“ Качмарчук відповідає прекрасною обороною та виляпуванням мяча. Публика рясними оплесками дякує воротареві, що додає охоти цілій українській дружині. Половина 0:0, а це на тернопільські відносини дуже добрий вислід.

У другій половині „Поділля“ спершу грає дещо дефензивно, одначе охота виграти та побороти такого грізного противника бере верх. Поміч, що грала цим разом без заміту, передає мяч до лівого лучника Завадовича, який, не думаючи довго, бє „віконце“ і стріляє із другої половини перші й рішаючі ворота. Цим разом воротар „Кресів“ (ліговий воротар „Лехії“ Зборовський) мусів скапітулювати. Гра відтепер прибирає ще більш на темпі, противник за всяку ціну старається бодай ремісувати. В 70-ій хвилині судя диктує карного до „Поділля“, якого Качмарчук боронить просто бравурно. Противник тут заломлюється і хоч переводить ще кілька атаків, то ліквідує їх оборона з Бережанцем на чолі.

Судя п. Брум добрий. Видців, як на такий цікавий меч, мало, бо около 300.

Накінець бажатиб дружині, щоби завсіди так жертвенно та амбітно грала, а тоді і найгрізніший противник — чого доказали останні змагання — перестає бути грізним.

З успіхів У. С. Т. „Скала“ в Мостиськах.

Осяги У.С.Т. „Скали“ в Мостиськах у змаганнях за мистецтво Ц-кл. перемиської оркуги такі: 18/VI. Скала — Ютшенка (Мостиська) 1:0. 29/VI. Скала — Ютшенка 5:0 (реванж). 2/VII. Скала — А.К.С. (Перемишль) 4:1. 9/VII. Скала — Чувай (Мостиська) 3:0. 16/VII. Скала — Орел (Перемишль) 2:1. Товариські: Скала — Совіія (Судова Вишня) 6:1.

По цих змаганнях опинилась „Скала“ на другому місці в табелі, добуваючи 15 пунктів при відношенні воріт 28:7, підчас коли К.С. „Почта“, яка є на першому місці, має також 15 пунктів, а тільки відношення воріт 31:7. Про перше місце і вхід до Б-кляси рішать змагання в „Почтою“.

Дня 6. вересня, в день десятилітнього ювилею „Скали“, відбудуться мячеві змагання між „Скалою“ і І. дружиною „України“ (Львів) в Мостиськах. В цей день будуть мати Мостиська неабияку спортову атракцію.

Чернівці: ДОВБУШ — РОБІТНИКИ 3:0.

В Чернівцях стрінулися мин. неділі на грищі „Ян“ Довбуш — Робітники у приятельській грі. Довбуш виграв заслужено 3:0

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

С. Ситник: ФАТА МОРГАНА — невикінчені стрічки на свято матері. 1933. Стор. 40, 16°.

Д-р М. Миколаєвич: НАРОДИНИ НОВОГО ЛЮДСТВА. Світова історія. VIII. частина. Яворів, липень-серпень 1933. Вид-во „Самоосвіта“. Стор. 48, 16°.

В. Вільшанецька: ВІЙНА. Вид-во „Веселка“. Книгозбірня школярика. Стор. 16. Форм. 16°.

В. Жуковецька: МАТИ, сценічний образок на 3 дії. Вид-во „Веселка“. Книгозбірня школярика ч. 3 Стор. 16. Форм. 16°.

Галина Орлівна: СОЛОМЯНИЙ БИЧОК, казка-гра на 4 дії для дітей. Вид-во „Веселка“. Книгозбірня школярика ч. 4. Стор. 16. Форм. 16°.

Іларіон Свєнціцький: РІЗДВО ХРИСТОВЕ В ПОХОДІ ВІКІВ. (Історія літературної теми і форми). Львів, 1933. Збірки Національного Музею у Львові. Предгарне і цінне видання. Стор. 184. Форм. 8°.

БОРЦІ ЗА ВОЛЮ. Оповідання з бурсько-англійської війни. Львів, серпень 1933. Вид-во „Самоосвіта“. Стор. 32, 16°.

МАЛПА Й ЗАЯЦЬ, казочки для дітей. Львів 1933. Книгозбірня Школярика. Стор. 16. Форм. 16°.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 2. серпня год. 8. веч. „Романс“. Виступ Ю. Остерви.

Четвер, 3. серпня год. 8. веч. „Що лише бажаєте“. Гост. виступить Ганка Ордонівна.

Театр Ріжнородностей.

Театр нечинний з причини ферій.

Кіна.

АДРІЯ: „Демон смерти“.
АПОЛЬО: „Вязень з Каєни“.
АТЛЯНТИК нечинне до 15. серпня ц. р.
КАСІНО: „В подружій неволі“.
КОПЕРНИК: „Таємний дім“.
МАРУСЕНЬКА: „Таємний дім“.
МІРАЖ: „Бічна вулиця“.
МУЗА: „Чужим вільно цілувати“.
ПАЛЯС: „Моя дружина — авантюрниця“.
ПАН: „Муж з уяви“ і „Побіда“.
ПАСАЖ: „Їздець без голови“.
СТИЛЕВЕ нечинне з приводу реконструкції.
ХИМЕРА: „Жінка без майбутньости“.
УТІХА: „Дівча з гір“ та „Ревія“.

Закордонне радіо.

Середа, 2. серпня 1933.

Штрасбург (345,2) 20.45 Симфонічний концерт, **Лейпціг** (389,6) 20.00 Оперова музика; **Білгород** (429,7) 20.40 Опера; **Рим** (441,2) 20.45 Оперетка; **Брюсель** (509,3) 21.00 Концерт; **Рига** (525) 19.30 Концерт, **Харків** (937,5) 9.00, 13.50, 18.20, 19.20 Концерт; 16.20 Грамофон; **Давентрі** (1554,4) 15.15 Концерт; **Гільверзум** (1875) 12.55 Концерт.

Четвер, 3. серпня 1933.

Мілано (331,4) 20.30 „Оповідання Гофмана“ опера; **Гельсінгфорс** (368,1) 19.05 Гра на скрипці; **Стокгольм** (435,4) 20.00 Концерт; **Відень** (518,1) 21.00 Симфонічний концерт; **Рига** (525) 19.30 Симфонічний концерт; **Харків** (937,5) 9.00, 15.00, 18.30 Концерт; 10.00 Музика; 13.50 Грамофон; **Давентрі** (1554,4) 21.35 Концерт; **Париж** (1724,1) 16.45 Фестіваль; 21.00 Оперетка; **Гільверзум** (1875) 17.20, 18.40 Легка музика.

Львівське радіо.

Середа, 2. серпня 1933.

7.00—7.55 Ран. програма; 12.05—13.00, 16.25, 17.15, 19.40, 21.10 Трансмісія з Варшави; 15.10 Сільва рерум; 15.15, 16.00, 16.45, 19.05, 22.40 Грамофон; 15.25 Господарський комунікат; 15.35 Збіжева біржа; 17.00 Відчит; 19.20 Всячина; 21.00 Радіо—дітям.

Четвер, 3. серпня 1933.

7.00—7.55 Ран. програма; 12.05, 17.00, 19.40 Трансмісія з Варшави; 15.10 Сільва рерум; 15.15, 15.50, 22.40 Грамофон; 15.25 Господарський комунікат; 15.35 Збіжева біржа; 16.00 Програма для дітей; 16.30 Музичний буквар; 19.00 Спів; 19.20 Всячина.

БІРЖА.

ДОЛЯР.

У вівторок, 1. серпня філія Польського Банку у Львові устійнила курс доляра на 6.44 зол. На чорній біржі плачено по 6.46 зол. за доляр. Тенденція знижкова.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 1. 8.: масло 2.90 зол., молоко 17 сот., сметана 90 сот., яйця 2.60 зол. за копу. Тенденція на масло, сметану і яйця удержана, на молоко слаба.

ЗБІЖЕ.

За 100 кг. льоко ст. над. парітас 200 км. Ціни ринк.	золотих від	золотих до
Пшениця двірська	28·—	28·50
Пшениця збірна	27·—	27·50
Жито одноціле	18·—	18·25
Жито збірне	17·50	17·75
Ячмінь двір. одноцілий	14·—	14·50
Ячмінь на мливо	13·—	13·50
Овес галицький	11·50	12·—
Овес замоклий	10·50	11·—
Овес збірний	9·—	9·50
Кукурудза краєва	17·—	18·—
Бараболя промисл.	2·50	3·—
Фасоля біла	18·—	20·—
Фасоля колірова	13·—	14·50
Фасоля краса (з мішк.)	16·—	16·—
Горох пів-Вікторія	27·—	29·—
Горох полевий	20 —	22·50
Бобик	10·—	10·50
Вика чорна	9·50	10·—
Вика сіра	8·—	8·50
Сіно солодке прасов.	6·50	7·—
Солома прасована	4·50	5·—
Гречка	13·50	14·—
Льон	38·—	40·—
Лубин синій	8·75	9·25
Висівки житні	6·—	6·25
Висівки пшеничні	8·25	8·50
Пшоно	28·—	29·—
Просо краєве	28·—	29·—
Макухи льняні	17·—	18·—
Конюшина черв. за	85·—	90·—
Мак синій	180·—	190·—
Мак сивий	160·—	170·—

100 кг. льоко Львів	від	до
Пшениця двірська	29·50	30·—
Пшениця збірна	27·50	28·—
Жито одноціле	20·—	20·25
Жито збірне	19·50	19·75
Ячмінь на мливо	14·25	14·50
Овес двірський	14·—	14·50
Овес двірський замокл.	12·—	12·50
Овес збірний	10·50	1[illegible]·—
Мука пшен. люксусова	60·50	61·—
Мука пшен. 65 проц.	55·50	56·—
Мука житня тип уряд.	35·50	39·—
Висівки житні	6·25	6·50
Висівки пшеничні	9·—	9·—
Крупи ячмінні грубші	25·—	30·—
Пшоно ч. 1	38·—	40·—
Пенцак ч. 10	28·—	30·50
Сіно солодке кр. пр.	7·50	8·—

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 шпальти текстові і 8 шпальт оголошеневих.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . . зол. 0·15
1 „ одношпальтовий надіслане і некрольоги „ 0·40
1 „ „ в тексті і новинках . „ 0·48
„ на першій сторінці . „ 0·55

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні пе . . . . зол. 0·15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . . „ 0·08
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . . зол. 190·—
„ „ 1/2 . . . . . . „ 200·—
„ „ 1/4 . . . . . . „ 110·—
„ „ 1/8 . . . . . . „ 60·—
Текстові сторони 50 проц. дорожче.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.